

ตะเกียงไล่นกเปิดน้ำ

การทำนาข้าว ปัจจุบันเกษตรกรมีความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจเกิดจาก โรคแมลงศัตรูข้าวระบาด ภัยพิบัติจากสภาพธรรมชาติ และศัตรูข้าวอื่น ๆ เช่น นก หนู ปูนา ที่กัดกินข้าว โดยตั้งแต่ เริ่มทำการหว่านเมล็ดข้าวลงในนา ก็มีโอกาสดเกิดความเสียหายแล้วโดยเฉพาะ นกเปิดน้ำ ที่มากินเมล็ดข้าวที่เกษตรกรทำน่าน้ำตามหว่านไว้ในวันแรกๆ ของการหว่านข้าว บริเวณนาที่มีน้ำขัง ดังนั้นเกษตรกร

ต้องใช้ความรู้ ใช้ประสบการณ์ของตนเองมาจัดการในไร่นาเพื่อ ป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และเทคโนโลยีชาวบ้านอย่างหนึ่งคือ **“ตะเกียงไล่นกเปิดน้ำ”** สามารถช่วยป้องกันนกเปิดน้ำมากินเมล็ดข้าวหลังหว่านข้าวนาหว่านน้ำตามให้เสียหายลดลง

การจัดการความรู้ (KM)

เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ตะเกียงไล่นกเปิดน้ำ

คณะทำงานการจัดการความรู้
สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เกษตรกรในเขตอำเภอผักไห่ จ. พระนครศรีอยุธยา แนะนำวิธีการไล่นกเปิดน้ำในช่วงกลางคืนโดยการใช้อุปกรณ์ที่ทำได้เองแบบง่ายๆ นั้นก็คือ **“ตะเกียงไล่นกเปิดน้ำ”** กลไกการทำงานของตะเกียงคือ ให้แสงส่องสว่างในเวลากลางคืนเมื่อนกเห็นแสงสว่างก็จะไม่ลงมาหากินหรือกินเมล็ดข้าวในนา เป็นการป้องกัน หรือลดการเสียหายจากนกกินเมล็ดข้าวออก

อุปกรณ์สำหรับการทำตะเกียง

1. ไม้หลักสูงประมาณ 80 เซนติเมตร จำนวน 4 อัน
2. พลาสติกใสหุ้ม หรือ กุ้งปุย(กุงใบ)
3. ขวดสปอนเซอร์ หรือ ขวดลิโพ เอ็ม 150
4. น้ำมันดีเซล
5. ไล่ตะเกียง โดยใช้เศษผ้าชุบน้ำมันยาวประมาณ 20 เซนติเมตร
6. หลอดสังกะสี เพื่อทำ หลอดไล่ตะเกียง

วิธีทำตะเกียง

เริ่มจากการนำฝาขวดมาเจาะรู และใส่หลอดใส่ตะเกียง แล้วก็เทน้ำมันลงไปในช่วงจนเต็มขวดปิดฝาทดลองจุดไฟถ้าติดไฟแสดงว่าสามารถนำไปใช้ได้โดยหากใส่น้ำมันเต็มขวดจะจุดตะเกียงได้ตลอดทั้งคืน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับใส่ตะเกียงที่โผล่จากหลอดจะสั้นหรือยาวถ้ายาวก็จะกินน้ำมันมากและไม่สามารถอยู่ได้ตลอดทั้งคืน

~~~~~

*** จุดที่ตั้งต้องเป็นจุดที่มีน้ำท่วมขัง เพราะนกจะลงเฉพาะพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง ส่วนในที่ที่ไม่มีน้ำท่วมขังจะไม่ลง เพราะนกเปิดน้ำขาสันจะชอบว่ายน้ำมากกว่าเดินและเวลาเดินส่วนอกจะติดกับดินจึงไม่ชอบพื้นที่ที่ไม่มีน้ำ ***

วิธีการติดตั้ง

การติดตั้งจะติดตั้งตั้งแต่พระอาทิตย์ตกดิน (เริ่มมืด) จนถึงเช้าของอีกวันหนึ่ง(ตลอดทั้งคืน)

1. เริ่มจากทำโดม โดยนำเสาทั้งสี่หลักปักลงในไปดิน ให้มีระยะห่างที่เหมาะสมทำมุมเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส แล้วนำถุงพลาสติกใส มาสวมให้รอบเหมือนโดมลอย

2. นำตะเกียงที่ทำไว้จุดไฟและนำไปวางตรงกลางโดม

3. จำนวนที่ติดตั้งในนาขึ้นอยู่กับพื้นที่ โดยเฉลี่ยไร่ละ 1 จุด

เมื่อถึงตอนเช้าน้ำมันในช่วงจะหมดตะเกียงจะดับเองและก็เก็บไว้ใช้ในวันต่อไป ทำเช่นนี้ 1-3 พอข้าวตั้งตัวเจริญเติบโตเป็นต้นกล้าและออกรากเกาะดินแล้วไม่จำเป็นต้องติดตั้งตะเกียงอีกต่อไปแล้ว

การจุดตะเกียงไล่นกจึงเป็นภูมิปัญญาเป็นเทคโนโลยีชาวบ้านที่คิดค้นขึ้นเพื่อการจัดการศัตรูข้าว โดยลงทุนเพียงเล็กน้อยก็สามารถลดความสูญเสียได้ และถ้าทุกบ้านช่วยกันทำก็จะสามารถป้องกันนกเปิดน้ำได้เป็นอย่างดี

วิธีใช้

1. ปักในแปลงนาหลังข้าวเจริญเติบโต อายุประมาณ 30 วัน

2. ปักให้รูไม้ฝังลงไปตามทิศทางลม
3. นำเชือกดิบเวอร์เรียที่เตรียมไว้ใส่เชือกที่ปลายกระบอทั้งสองข้างพอประมาณ

4. 1 ไร่ ใช้ 6 อัน ปักกระจายให้ทั่วแปลง
5. ตรวจสอบและใส่เชือกทุก ๆ 10 วัน

เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว

กระแตบัวเวอร์เรียกำจัดศัตรูข้าว

แมลงศัตรูข้าว

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

หนอนกอ

หอนห่อใบข้าว

หอนม้วนใบ

ประโยชน์

1. ลดการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูข้าว

- 2. ลดต้นทุนการผลิตข้าว
- 3. สภาพแวดล้อมดีขึ้น
- 4. ผลผลิตเสียหายน้อยลง
- 5. รายได้เพิ่มขึ้น

ประโยชน์ทางอ้อม

1. สัตว์ศัตรูข้าวใช้เป็นที่พัก เกาะเพื่อกำจัดแมลงศัตรูข้าวและหนูนา

ติดต่อสอบถาม

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำ

ตำบลหน้าโคก

สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา โทร 035-391-672